

Inleiding

In het najaar van 2017 is in de drie Provinciale Staten van Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland het Perspectief Groene Hart besproken. Dit heeft er toe geleid dat in alle drie de provincies amendementen zijn ingediend die als volgt luiden:

1. Het Perspectief Groene Hart 2040 dat waardevolle elementen voor het toekomstig omgevingsbeleid van Noord-Holland, Utrecht of Zuid-Holland bevat te benutten als een bouwsteen voor de toekomstige omgevingsvisie van de Provincie Noord-Holland, Utrecht of Zuid-Holland; met dien verstande, dat Provinciale Staten op korte termijn met de collega's uit de twee andere betrokken provincies, zich nog eerst willen verdiepen in de inhoud, volledigheid en integraliteit van de Visie Perspectief Groene Hart 2040.

Deel twee van het amendement luidt in Noord- Holland en Utrecht:

2. Gedeputeerde Staten te vragen om een indicatie te geven op welke termijn de mogelijkheden en onmogelijkheden zullen worden besproken en uitgewerkt in de zogenaamde dynamische agenda, welke partijen daar dan bij zullen aanzitten alsmede hoe ambities uit het Perspectief daarin zullen worden mee- of opgenomen.

Deel twee van het amendement luidt in Zuid-Holland:

2. Gedeputeerde Staten te vragen om op korte termijn de kansen en schuurpunten ten aanzien van de ambities uit het Perspectief Groene Hart 2040 ten opzichte van het huidige beleid te benoemen.

Ondanks het verschil in formulering tussen Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht is één notitie opgesteld. Achtereenvolgens gaat deze memo per opgave uit het Perspectief Groene Hart in op de overeenkomsten en verschillen tussen de provincies per opgave. Ook wordt weergegeven wat in ieder geval nog nodig is om de ambities een stap dichterbij te brengen. Op basis van deze informatie kan in de Statenbijeenkomst van 27 maart 2018 worden besproken hoe ver de provincies willen gaan met de uitvoering van de ambities en hoe integraal we hierbij kunnen worden. De kwaliteit van de leefomgeving en welke ontwikkelingen invloed hebben op elkaar is hierbij van belang, zeker in relatie tot de steden.

Versterking Landschap en Identiteit

1. De openheid van het Groene Hart is een kostbaar goed. Hier gaan we zuinig mee om. Toch vinden we het acceptabel dat de openheid op een aantal plekken afneemt om ruimte te bieden aan:
 - a) de onvermijdelijke ontwikkelingen en transities op het gebied van energie;
 - b) de onvermijdelijke ontwikkelingen en transities op het gebied van bodemdaling;
2. de onvermijdelijke ontwikkelingen en transities om de landbouw rendabel te houden. Unieke landschappelijke waarden in het Groene Hart worden beschermd door een ruimtelijk instrumentarium, hetgeen overigens niet betekent dat andere gebieden onbeschermd mogen blijven. Deze landschappelijke waarden worden vastgelegd in het gemeentelijke en provinciale omgevingsbeleid. De eigen identiteit en kwaliteit van deelgebieden wordt hierbij geborgd.

3. Naar biodiversiteit als batenbrenger. De waarde van groen kapitaal wordt geduid en waar mogelijk economisch gekwantificeerd. De scheiding tussen natuur en economie wordt daarmee verminderd. (Lokale) markten maken het mogelijk om ecosysteemdiensten uit te wisselen en ervoor te betalen. In het Groene Hart wordt hieraan onder andere gewerkt in de projecten Groen Kapitaal en Groene Cirkels.
4. Vrijkomende agrarische bebouwing mag niet leiden tot verval, maar moet bijdragen aan versterking van de staat en kwaliteit van de omgeving. Overheden en de agrarische sector staan hiervoor samen aan de lat.

Overeenkomsten	Verschillen	Nog nodig
<p>De (kern) kwaliteiten en landschap en identiteit van het Groene Hart, waaronder openheid en het veenweidekarakter, worden in alle drie de provincies beschermd met een planologisch regime waarbij ruimte is voor ontwikkeling onder voorwaarden en met benutting van handvatten voor het omgaan met landschappelijke kwaliteiten.</p> <p>Ten aanzien van het behouden van de kernkwaliteiten ziet de provincie Utrecht drie rollen voor zich weggelegd: Reguleren (ruimtelijke verordening) , stimuleren en participeren (kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen).</p> <p>Zuid-Holland kent een indeling waarbij gekeken wordt naar ruimtelijke ontwikkelingen i.r.t. de gebiedsidentiteit; inpassen (past binnen de gebiedsidentiteit) , aanpassen (wijziging op structuurniveau) en transformeren (past niet bij de gebiedsidentiteit).</p> <p>In Noord-Holland is een advies opgesteld waarin wordt voorgesteld bij ontwikkelingen in het landschap vijf kwaliteitsprincipes te gebruiken: het gevarieerde palet van landschappen behouden en versterken, openheid behouden, inzetten op stad-land relaties, erfgoed als rode lijn, alle ontwikkelingen dragen bij.</p> <p>Daarnaast is in Noord-Holland de Leidraad Landschap en</p>	<p>In Noord-Holland is in het kader van de Omgevingsverordening een vereenvoudiging van het planologisch beschermingsregime voorgesteld. Met deze vereenvoudiging worden de beschermingsregimes teruggebracht tot een tweetal hoofdregimes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het Landschap waar de waarden van openheid, cultuurhistorie, ecologie hoog zijn en/of de betekenis voor stad en regio groot is. In deze gebieden is het belevingsaspect belangrijk. Hier is ruimte voor ontwikkelingen die bijdragen aan de instandhouding of versterking van de waarde van deze landschappen en die de open en/of groene ruimten niet aantasten, – het Landschap waar ruimte is om grote ontwikkelingen op te vangen. De focus ligt op de kwaliteit van de inpassing van de ruimtelijke ontwikkelingen en de mogelijkheid deze dynamiek bij te laten dragen aan de versterking van de kwaliteiten van het gebied. <p>Zuid-Holland heeft beleid waarin nadrukkelijk is omschreven wat er gedaan moet worden als een ruimtelijke ontwikkeling niet past bij de bestaande gebiedsidentiteit (transformeren). Afhankelijk van de omvang zijn bijvoorbeeld zonnevelden te beschouwen als transformatie van het landschap.</p> <p>In Noord- Holland onderzoekt men hoe het gedeelte van het</p>	<p>Duidelijkheid in wanneer en op welke wijze de openheid op een aantal plekken af mag nemen om ruimte te bieden aan ontwikkelingen op het gebied van energietransitie, bodemdaling en landbouw.</p> <p>Het advies in Noord-Holland om de beschermingsregimes te vereenvoudigen en terug te brengen tot twee hoofdregimes zou als inspiratie kunnen dienen.</p>

<p>Cultuurhistorie vastgesteld waarin is aangegeven hoie met het landschap kan worden omgegaan.</p>	<p>Groene Hart wat is aangeduid als bufferzone in de PRV kan worden meegenomen als onderdeel van een vereenvoudigd regime.</p>	
<p>Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland zien de landbouw als belangrijke drager van het landschap. Net als NH en ZH geeft Utrecht de sector ruimte om de bedrijfsvoering op duurzame wijze voort te zetten en daarmee een vitaal platteland te bevorderen.</p>	<p>In Utrecht staat het bevorderen van de diversiteit op het schaalniveau van de verschillende typen landschap centraal. Daarbij dienen de kernkwaliteiten gerespecteerd en benut te worden om de contrasten tussen de verschillende typen landschap te behouden. Enkel en alleen het accent leggen op rust en stilte doet geen recht aan het Groene Hart. Het waarborgen van rust vraagt ook het bieden van ruimte voor vormen van dynamiek. Daarbij ligt de focus op het vergroten van de contrasten in rust en dynamiek tussen de agrarische landschappen van de velden en de dynamische landschappen van de oude stroomruggen. De provincie Utrecht vraagt dus zorgvuldig om te gaan met de open, lege ruimte en de dynamiek te concentreren in de 'kernrandzones'.</p>	
<p>Er wordt actief invulling gegeven aan biodiversiteit als batenbrenger. In Noord-Holland via het project Groen kapitaal, in Utrecht via natuur inclusieve landbouw en Zuid-Holland via Groene cirkels en de koers rijke groenblauwe leefomgeving onder de opgave economie: Natuurlijk Kapitaal meenemen bij maatschappelijk verantwoord ondernemen. De koers is bedoeld als een bouwsteen voor de omgevingsvisie. In Noord-Holland wordt, om de natuur beter te kunnen beschermen, het systeem van Wezenlijke Kenmerken en Waarden herzien.</p>		
<p>Alle drie de provincies geven onder voorwaarden mogelijkheden voor de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing.</p>		<p>Doelen waarmee de invulling of sloop bijdraagt aan de versterking van de staat en kwaliteit van de omgeving.</p>

Vertraging bodemdaling

Bodemdaling landelijk gebied

1. We zetten in op het substantieel beperken van de gemiddelde bodemdaling tot 2050 in het veen(weide)gebied. Dat kan betekenen: aanleg van onderwaterdrains en voor een aanzienlijk deel van de agrarische sector een omschakeling in bedrijfsvoering, teelten en/ of functies.
2. We stimuleren – na zorgvuldige weging - experimenten en uitrol van maatregelen op het gebied van beperken of stoppen van bodemdaling, ook als deze op gespannen voet staan met de waarden openheid, weidekarakter en rust.
3. Om bodemdaling zo veel mogelijk af te remmen wordt een langjarig beleid opgenomen in het op te stellen provinciale en gemeentelijke omgevingsbeleid, in samenspraak met rijksoverheid, waterschappen en grondgebruikers.

Bodemdaling stedelijk gebied

1. Problemen met bodemdaling bij nieuwbouw en grootschalig onderhoud zijn vermijdbaar en mogen daarom niet plaatsvinden. Overheden stellen harde voorwaarden aan het ontwerp van nieuwe bouwplannen: deze worden klimaat- en waterbestendig gemaakt op basis van een levenscycluskostenbenadering.
2. We stimuleren kennisontwikkeling, innovaties en uitrol van maatregelen zoals meervoudig ruimtegebruik, bouwen op water, ophogen met nieuwe technieken voor het tegengaan van problemen in bestaand stedelijk gebied.
3. Om bodemdaling zo veel mogelijk af te remmen wordt een langjarig beleid opgenomen in het op te stellen provinciale en gemeentelijke omgevingsbeleid, in samenspraak met rijksoverheid, waterschappen en grondgebruikers.

Overeenkomsten	Verschillen	Nog nodig
<p>Alle drie de provincies zetten in op kennis- en innovatieontwikkeling in de veengebieden. Dit heeft o.a. tot doel om nieuwe economische dragers voor agrariërs in veengebieden te vinden zodat zij kunnen omschakelen in bedrijfsvoering, teelten en/ of functies.</p> <p>Het proces van bodemdaling kan niet volledig worden gestopt zonder ingrijpende vernatting. In Noord-Holland is daarom in de koers NH2050 opgenomen dat men, samen met waterschappen en gemeenten, de mogelijkheid onderzoekt om het waterpeil in bepaalde gebieden niet meer kunstmatig</p>	.	<p>Inzicht in de spanning tussen de nieuwe economische dragers en de waarden openheid, weidekarakter en rust.</p> <p>Komen tot een regiodeal op bodemdaling waarin rijk, provincie, gemeenten en waterschappen hun inspanningen bundelen. Dat is afgesproken tijdens een werkbezoek op 12 februari van minister Schouten, staatssecretaris Van Veldhoven, regiobestuurders en gedeputeerde Adri Bom-Lemstra.</p>

laag te houden, maar om het water ruimte te geven en de functie van het gebied daarop aan te passen.		
<p>In Zuid-Holland wordt in drie veenweide (pact)gebieden: de Krimpenerwaard, Gouwe-Wiericke en De Venen/Nieuwkoop getracht om met verschillende (waterbeheer) maatregelen de bodemdaling zo veel mogelijk tegen te gaan.</p> <p>In Utrecht wordt gewerkt aan het 'Perspectief bodemdaling' waarbij gebiedsgericht bekeken zal moeten worden welke waterpeilen en welke daarbij passende functies duurzaam zijn en wat voor maatregelen genomen moeten worden.</p>		
Geen van de provincies stelt voorwaarden aan ontwerp van nieuwe plannen op het gebied van klimaat/ bodem/ waterbestendigheid.		Met gemeenten, waterschappen en rijksoverheid in gesprek over het stellen van harde voorwaarden aan klimaat, bodem en waterbestendigheid bij het ontwerp van nieuwe plannen om vervolgens te bepalen welke overheden dit in hun beleid opnemen.

Maak ruimte voor energietransitie

1. Het is onvermijdelijk dat ook het Groene Hart substantieel ruimte maakt voor de eigen energieopgave (wind, zon, water, aardwarmte, biomassa).
2. In 2040 is het Groene Hart goed op weg naar duurzame energieopwekking. Opwekking en verbruik van energie (voor huishoudens en bedrijven) zijn in 2050 in evenwicht.
3. Positionering en inpassing van energie-installaties gebeurt zorgvuldig. Hiervoor zijn op alle overheidsniveaus eenduidige uitgangspunten voor het Groene Hart nodig.

Overeenkomsten	Verschillen	Nog nodig
Alle drie de provincies bieden ruimte voor zon op dak. In Zuid-Holland wordt aangegeven dat de provincie positief staat tegenover het opwekken van zonne-energie binnen bestaand	Utrecht en Noord-Holland bieden de mogelijkheid voor zonne-energie in het landelijk gebied. In Noord-Holland worden regels gesteld t.a.v. ruimtelijke kwaliteit (o.a. aansluitend op	Gesprek over de kansen die het beleid biedt voor zonne-energie in het Groene Hart. Gesprek over eenduidige positionerings- en

<p>stads- en dorpsgebied. Dit geldt ook voor Utrecht met respect voor gebied en object.</p> <p>Noord-Holland sluit plaatsing in weidevogelleefgebieden, EHS, ecologische verbindingzone uit, in Zuid-Holland moet bepaald worden in welke categorie de ruimtelijke ontwikkeling valt, aanpassen of transformeren, om te kunnen beoordelen welke beschermde gebieden uitgesloten zijn.</p> <p>In Utrecht geldt dat zonne-energie in aansluiting op bestaande bebouwde agrarische bouwpercelen, hoofdinfrastructuur of stedelijke functies plaatsvindt, in overeenstemming met de schaal van de bebouwde omgeving, tenzij op een andere locatie een betere landschappelijke inpassing kan worden bereikt en de ontwikkelingen niet leiden tot onevenredige aantasting van landschappelijke kernkwaliteiten, natuurwaarden en de cultuurhistorische waarden.</p>	<p>stedelijk gebied of bovenlokale infrastructuur, hoogte, afstand tot bebouwing). Voorts kijkt men kritisch naar zonneopstellingen op landbouwgrond.</p> <p>In Utrecht bestaat juist een subsidieregeling voor agrariërs om hun grond beschikbaar te stellen voor zonnevelden. Er wordt ruimte voor deze ontwikkeling geboden als deze verenigbaar is met de belangen voor natuur, cultuurhistorie en landschap.</p> <p>In Zuid-Holland gaat de voorkeur uit naar meervoudig ruimtegebruik door benutting van bebouwing, agrarische bouwblokken, infrastructuur, stortplaatsen en (nader te bepalen) restruimtes. Daarnaast worden de volgende locaties in de ontwerpwijziging 2018 van de VRM genoemd: Voormalige slibdepots en spaarbekkens, locaties in stads- en dorpsranden, locaties in combinatie met een windturbinepark, locaties in knikpuntgebieden.</p>	<p>inrichtingsprincipes. Het bepalen van positionerings- en inrichtingsprincipes inzake zonnevelden gebeurt nu per provincie. Willen we hiervoor eenduidige uitgangspunten voor het Groene Hart formuleren? En is dit haalbaar?</p>
<p>Alle drie de provincies hanteren locatiebeleid ten aanzien van windenergie. Hier wordt echter wel op verschillende manieren uitvoering aan gegeven en de toegestane hoogtes van de windturbines is ook verschillend.</p> <p>In de ontwerpwijziging 2018 van het programma ruimte van Zuid-Holland is opgenomen dat de provincie start met een breed maatschappelijk gesprek over kansen voor duurzame energie na 2020, als onderdeel van een module energie in de omgevingsvisie waarbij als eerste ruimtelijk uitgangspunt worden de mogelijkheden langs grootschalige infrastructuur onderzocht.</p>	<p>De 'Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2014-2028 (herijking 2016)' van provincie Utrecht biedt al de ruimte om in gesprek te gaan over windenergie locaties in het Groene Hart. Zij bieden ruimte voor kleinschalige, particuliere initiatieven tot 20 meter en voor turbines vanaf 60 meter. Dit gesprek betekent niet een carte blanche voor windenergie, maar het afwegen tegen andere kwaliteiten van het Groene Hart zonder de komst van windenergie bij voorbaat op slot te zetten. Gezien de impact van windturbines op hun omgeving versus de maatschappelijke baten voorziet het beleid in de 'Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2014-2028 (herijking 2016)' niet in turbines tussen 20 en 60 meter ashoogte.</p> <p>In Noord-Holland zijn zoekgebieden aangewezen en is er een</p>	<p>Gesprek over eenduidige positionerings- en inrichtingsprincipes. Het bepalen van positionerings- en inrichtingsprincipes inzake windenergie gebeurt nu per provincie. Willen we hiervoor eenduidige uitgangspunten voor het Groene Hart formuleren? En is dit haalbaar?</p>

	<p>maximum van 685,5 MW. Met de recent verstrekte vergunningen is dit maximum bereikt en mag nergens meer in NH een nieuwe windturbine worden geplaatst (wel bestaande vervangen). Weidevogelleefgebieden, EHS en ecologische verbindingzones zijn uitgesloten van windenergie.</p> <p>In Zuid-Holland zijn gerichte plekken aangewezen voor duurzame energieproductie (wind). De locaties zijn het resultaat van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit. De locaties combineren windenergie met grootschalige infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid of grootschalige scheidslijnen tussen land en water. Enkele van deze locaties bevinden zich in het Groene Hart.</p> <p>Buiten de aangewezen locaties voor windturbines, biedt Zuid-Holland ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving voor kleine en middelgrote windturbines. Buiten bestaand stads- en dorpsgebied is de ashoogte voor deze windturbines begrensd op maximaal 15 meter. Binnen bestaand stads- en dorpsgebied en binnen het glastuinbouwgebied is de ashoogte voor deze windturbines begrensd op maximaal 45 meter. Voorwaarde is dat de plaatsing van kleine of middelgrote windturbines passend is bij de lokale situatie.</p>	
<p>In alle drie de provincies wordt naast het opwekken van duurzame energie ook ingezet op energiebesparing. In Utrecht via de Energieagenda 'Klimaat voor Energietransitie', In Zuid-Holland via de energieagenda Watt Anders en in Noord-Holland is dit onderdeel van de Koers NH2050.</p>		

Ontwikkeling en verduurzaming economisch profiel

1. Ontwikkel de economie van het Groene Hart door naar een onderscheidend profiel en grijp die doorontwikkeling aan om de transitie naar een circulaire economie te versnellen naar 2040.

2. Voor de landbouw is een nieuwe koers met blijvend economisch perspectief nodig. Daarom wordt voor de landbouw in de Perspectiefagenda ingezet op aanpassing en verduurzaming van de bedrijfsvoering en op nieuwe verdienmodellen (w.o. andere teelten, verbreding naar vrijetijdseconomie, ecosysteemdiensten) die de (neven-)functie van agrariërs als beheerders van het open landschap waarborgen. In bijzondere gevallen kan de openheid worden beperkt voor teelten die het landschap 'groen' houden maar het directe zicht over het landschap belemmeren.
3. Borging van ruimtelijke kwaliteit, waaronder openheid, is het leidende principe bij het ontwikkelen van de economie in het Groene Hart.
4. Stip op de horizon is een plaats in de Top-10 van bekendste recreatiegebieden in Nederland, met als resultaat jaarlijks toenemende groei van de vrijetijdseconomie.

Overeenkomsten	Verschillen	Nog nodig
<p>De Zuid-Hollandse Innovatieagenda Duurzame Landbouw richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving via verduurzaming door het sluiten van kringlopen van grondstoffen, het versterken van regionale voedselketens en het versterken van de biodiversiteit bij normale agrarische bedrijfsvoering door nieuwe verdienmodellen.</p> <p>De Utrechtse Landbouwvisie (2011) richt zich op duurzaamheid en kwaliteit, een blijvend toekomstperspectief voor de landbouw en ruimte voor ondernemerschap. Gestreefd wordt naar een landbouw die op een duurzame wijze gebruik maakt van het bodem- en watersysteem, waarbij de boeren actief zijn met het sluiten van kringlopen en hergebruik van grondstoffen.</p>	<p>In Noord-Holland is in juni 2017 het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie vastgesteld. Op basis daarvan wordt een ontwikkelagenda opgesteld. In MRA verband en dus in Groene Hart verband zijn de gemeenten zeer actief. In de MRA uitvoeringsagenda zijn enkele activiteiten opgenomen. In Gooi en Vechtstreek is in samenwerking met Flevoland een regiocoördinator actief. Er is een MRS werkgroep circulaire economie opgericht.</p>	<p>Aan de hand van het rapport Het Groene Hart Circulair een gesprek tussen de drie provincies organiseren over de doorontwikkeling van het Groene Hart naar een circulaire economie. Aan circulaire landbouw en een duurzame recreatie en toerisme sector wordt al veel aandacht besteed. Het gesprek zou daarom kunnen gaan over de onderwerpen die minder snel aan de orde komen; circulaire bouw en renovatie, circulaire maakindustrie, circulaire sierteelt en duurzaam verhandelen.</p>
<p>De Zuid-Hollandse Innovatieagenda richt zich ook op de landbouwsector als sterk economisch cluster op de lange termijn. Belangrijk is het versterken van de economische kracht van de groene ruimte. Er is ruimte voor vernieuwing en marktinitiatieven waaronder gezonde, dichtbij geproduceerde en herkenbare voeding, goede zorg, duurzame landbouw en combinatie van recreatie en toerisme.</p> <p>Ten behoeve van een economisch rendabele agrarische bedrijfsvoering heeft de provincie Utrecht het ruimtelijk mogelijk gemaakt om te groeien, mits voldaan wordt aan voorwaarden ten aanzien van goede landschappelijke inpassing én verbetering dierenwelzijn én vermindering milieubelasting én verbetering volksgezondheid. Utrecht zet in op multifunctioneel ondernemerschap en verdere professionalisering. Daarnaast wil Utrecht de boeren ondersteunen bij het ontwikkelen van kennisnetwerken, nieuwe markten en ketens.</p>	<p>Noord-Holland heeft de inzet in de Greenports en landbouwgebieden niet gesplitst en kiest voor de agribusiness voor vernieuwend, duurzaam en ondernemend. De integrale, brede focus en inzet is als volgt: bijdragen aan de verduurzamingsopgaven van de agribusiness en versterken van de agrarische structuur en agribusiness als totaal (ruimtelijk- en economisch). Voor deze opgaven is nodig: een multimodaal logistiek netwerk, ruimte voor vernieuwing en duurzame schaalvergroting en efficiëntieverbetering van de productiefunctie in combinatie met de opgaven zoals de beschikbaarheid van CO2, zoet water en geothermie.</p>	

<p>De landbouw in Noord-Holland heeft baat bij innovatie om ook op lange termijn rendabel te kunnen functioneren.</p> <p>Uit oogpunt van duurzaamheid in brede zin moeten de vernieuwingen ook voordelig zijn voor natuur en milieu. Om de regionale kwaliteiten te versterken en innovatie te stimuleren, bieden ze ruimte voor experimenten. Indien nodig wordt ruimte geboden aan schaalvergroting. Ook in Noord-Holland betekent het tegengaan van bodemdaling dat een aantal melkveehouders hun bedrijfsvoering zal moeten aanpassen.</p> <p>Van belang is dat duurzaamheid hierbij als centraal uitgangspunt wordt genomen; een balans tussen economie, natuur en sociale structuur (de 3 P's). Noord-Holland laat kleinschalige vormen van bijzondere huisvesting, werken, recreatie, onzelfstandige detailhandel en zorgfuncties als nevenfunctie toe in bestaande agrarische bebouwing.</p>	<p>De Noord-Hollandse inzet in de melkveehouderij richt zich op het stimuleren van ondernemers om aan Europese en Rijksregelgeving te kunnen voldoen. Aandachtspunten zijn bijvoorbeeld de maatschappelijke discussie boer – burger, regionale kringlopen en het stimuleren van klimaatneutrale ontwikkeling.</p>	
<p>Alle drie de provincies zetten nadrukkelijk in op het recreatienetwerk en er wordt via gebiedsprocessen (o.a. in de plassegebieden) geïnvesteerd in recreatieve en toeristische doelen en netwerken.</p> <p>Daarnaast wordt in alle drie de provincies ingezet op het versterken van de identiteit o.a. via inzet op beleefbaar maken van erfgoed en cultuur.</p> <p>Als onderdeel van de waterrecreatie, het recreatietoervaartnet, loopt in Noord-Holland en Utrecht het project Amsterdam Rijnkanaal, waar het gaat om het veilig passeren van dat kanaal. In de komende jaren wordt verkend hoe het sloepennetwerk dat is aangelegd in het Groene Hart voor het Utrechtse deel kan worden verbeterd en beter bekend gemaakt kan worden.</p>	<p>In de provincie Utrecht is voor het verbeteren van het Recreatief Hoofdnetwerk het routebureau opgericht. Als beschreven in de 'Agenda Recreatie en Toerisme 2016-2019' werkt men naast het versterken van het recreatief hoofdnetwerk ook aan merkversterking en groei bezoekers, accommoderen recreatiedruk om de steden, Innovatief toeristisch ondernemerschap, Transitie Recreatieschappen.</p> <p>De provincie Zuid-Holland wil het waternetwerk van Zuid-Holland nadrukkelijker profileren als een belangrijke drager van de Zuid-Hollandse identiteit, economie en leefkwaliteit. Daarnaast zet zij ook in op een toename van kwalitatief hoogwaardige recreatiemogelijkheden in en nabij de stad.</p>	

Betere benutting mobiliteitssysteem

1. Er wordt primair ingezet op innovaties in verkeers- en vervoerstechnologie, een optimaal benutte wegenstructuur, een betrouwbaar en aantrekkelijk openbaar vervoersysteem, goede utilitaire fietsvoorzieningen (ook voor de lange afstand) en benutting van het potentieel van het vervoer over water.
2. Bestaande corridors worden versterkt in plaats van aanleg van nieuwe corridors. Er wordt ingezet op een verbeterde doorstroming op de bestaande multimodale vervoerslijnen.
3. Op het gebied van schoon vervoer wordt ingezet op voertuigen op biogas, elektriciteit en waterstof zodat de CO2-emissies worden gereduceerd.

Overeenkomsten	Verschillen	Nog nodig
<p>De provincies stellen de behoefte van de mobiliteitsgebruiker centraal. Dit betekent zo veel mogelijk keuzevrijheid tussen vervoersalternatieven en een integrale benadering van het netwerk.</p> <p>De provincie Zuid-Holland zet in haar Visie Ruimte & Mobiliteit in op het behouden en versterken van bestaande infrastructuur en OV-aanbod. Daarbij zetten ze in op betere benutting van het infrastructuurnetwerk door afstemmen van het aanbod op de vraag naar mobiliteit, onder meer door gebruik te maken van innovaties in verkeers- en vervoerstechnologie.</p> <p>Met de Mobiliteitsvisie zet Utrecht in op het versterken van de bestaande netwerken. Comfort en kwaliteit van de verplaatsing zijn daar onderdeel van, maar ook ruimtelijke kwaliteit door inpassing van infrastructuur in de omgeving. Investeren komt alleen als maatregel in aanmerking als de overige 4 I's (Innoveren, Informeren, Inrichten of Instandhouden) onvoldoende effectief zijn én er financiële middelen beschikbaar zijn.</p>		

<p>Naast het versterken van de netwerken willen zij de netwerken onderling beter met elkaar verbinden. Utrecht maakt innovaties mogelijk door creatieve initiatieven vanuit onder andere de markt te stimuleren en mogelijk te maken, bijvoorbeeld door bij aanbestedingen meer initiatief bij de markt te leggen.</p>		
<p>Zuid-Holland zet in op een grote bijdrage op het gebied van mobiliteit aan de energietransitie in Zuid-Holland. In het beleidsdocument Watt Anders, beoogt de provincie honderd procent schone mobiliteit in 2050. Daarbij is de ambitie gesteld dat na twee volledige OV-concessieperioden (15 tot 20 jaar) alle volgende concessies het gebruik van fossiele brandstoffen uitsluiten.</p> <p>In de Mobiliteitsvisie van de provincie Utrecht is duurzaamheid terug te vinden als integraal onderdeel. Hierbij moet worden gedacht aan het optimaal benutten van de beschikbare infrastructuur, het verbeteren van de leefbaarheid (lucht, geluid) door onder andere een betere doorstroming en schonere vervoermiddelen en de inpassing van infrastructuur, te beschouwen als een (integraal) onderdeel van gebiedskwaliteit.</p> <p>Noord-Holland: binnen de OV concessies is duurzaamheid één van de thema's: Dit heeft in de laatste twee concessies geleid tot een verduurzaming van het wagenpark. Zowel in Haarlem-IJmond als Noord-Holland Noord. Het gaat dan om schonere dieselbussen, elektrische bussen en aardgasbussen.</p> <p>Daarnaast is ook in de concessies van de Vervoerregio, met name Amstel-Meerlanden ook een veel schoner wagenpark aangeboden in de concessie.</p>	<p>In koers NH 2050 is nabijheid van functies als een belangrijk duurzaamheidsprincipe in Noord-Holland benoemd. Uitgangspunt is – en daarop zal het verkeers- en vervoersnetwerk worden geoptimaliseerd – dat men zich effectief, veilig en efficiënt kan verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden.</p> <p>Gelet op de balans tussen leefbaarheid en een veilige en verantwoorde groei van Schiphol legt Noord-Holland voor de ontwikkeling van Schiphol de focus op hinderbeperking in plaats van op het aantal vliegbewegingen. In de bestaande afspraken over Schiphol over de ontwikkelingen van de luchthaven na 2020 zijn randvoorwaarden voor geluid, uitstoot en vervuiling opgenomen waaraan Schiphol zich ook bij een verantwoorde groei in de toekomst moet houden. Hierbij wordt rekening gehouden met de hinder voor omwonenden, het belang van werkgelegenheid van de vele Noord-Hollanders en het gebruik dat zij van de luchthaven maken. Overigens geldt veiligheid eveneens als een absolute randvoorwaarde.</p>	